

ШЫН

1968 ч.
ДЕКАБРЬ
20
ПЯТНИЦА
№ 205 (7837)

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы Өртөз 2 көп.

ТУРАСКААЛДЫГ ХҮНГЕ УТКУШТУР

★ Казахстаның Компартиясының ТК-ының чыгында партияның дэди школаның «СЭКП-ниң XXIII съездин коммунисттер тургузуушкунга партияның удуртукчу ролун улам улартканының дугайында» эртем-теория конференция эртен Алаа дэиниң көйдөй бетинде эрттирген турар база бир эртем конференциясы ол.

★ Ереванга пропагандистерниң республика семинары эртен. Республиканың Министрлер Чөвүлелиниң даргазының оралакчысы Г. Арутуниан алаа «Армян ССР-ниң экономикалык хөгжүдериңиң чедишкени» болгаш перспективалары — Ленинниң национал политика — үр-түңкелер деп лекция номчут берген. Эртемлектер, партия болгаш совет удуртукчулары, дээди өөрөдөлгө чөдөрлөкчү балкылар оңу келген өскө-дээ темаларга лекция номчут, эл-төдөр кылган.

★ Ульяновскте «В. И. Ленинниң чогаалдары» болгаш

Ленинниң литератураны пропагандалаары» деп темалык биб-лиотека ажалдакчыларының эртем-практика конференциясы болган. Оң ажалдагы чурттуң хой хоорайларының биб-лиотекалары киришкен.

★ Ташкенттеги демир-орук бедириниң вагон-клубунун агитбригаданың программасы «Делегей Ленинниң орбита-биле шимчеп турар» деп атты. Бригаданың кеңигүүлери транспортчуларын, колхоз, совхоз ишчилерин ортуңа дэиниң идея эртинериниң, Ленинниң дэлегейте ужуру-дузаның дугайында боссадар эрттирген турар. Ортал Азия демир-орук оң ажалы вагон-клубт.

★ СЭКП-ниң Калинин обкомун болгаш «Политиктиң бол-гаш» журналының редакциясы «Партияның болгаш ком-сомолдун өөрөдөлгө системизация дэиниң теория эртем-лери өөрөдөлгө арга, дуржулгазы» деп пропагандистер конференцияны эрттирген.

РСФСР-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ ЧЕДИГИ ЧЫЫЖЫНЫҢ ДӨРТКҮ СЕССИЯЗЫ

1969 ЧЫЛДА РСФСР-НИҢ УЛУС АЖЫЛ-АГЫЙНЫҢ ХӨГЖҮДЕРИНИҢ КҮРҮНЕ ПЛАНЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының оралакчысы, РСФСР-ниң Курпланының даргазы депутат К. М. ГЕРАСИМОВТУҢ илеткели

1969 чылда РСФСР-ниң улус ажал-агийның хөг-жүдериңиң Күрүне планының төлөвилелин СЭКП-ниң XXIII съездиниң шийткүүлериңге болгаш 1969 чылда чурттуң улус ажал-агийның СССР-ниң Дээди Совединге чаа ба-дылаан планының дүштүр ажаллап кылган деп, илеткел-чи чутаалаан. Бистин партия-выстың ТК-ының октябрь Пленумунун көдээ ажал-агий айтырларының талазы-биле шийткүүлериңиң күсүлдэниң хандырының эргежок чугу-ла хемчеглери төлөвилелде айтылган.

СЭКП-ниң XXIII съездин-ниң беш чыл планының тала-зы-биле Директиваларын амы-дыралга боттадырыңа бу-рунчаар улут базамы бистин

бүгү чуртувуска ышкан, 1968 чылда Россия Федерациясынга база кылган. Республиканың национал орулгазы барык 7 хуу эер. 1968 чылда улуттук бугурулузунун хемчөлөи 8 хуу уладыр. 1967 чылдын-га дөңсөөгө 1968 чылда РСФСР-ге электроэнергия бу-дурери 8,7 хуу, нефть тымы-жы — 7 хуу, кан ээлдирери — 5 хуу, минералдык хемчиги-дигелер болгаш химиктиг во-доколор бугурури — 7,5 хуу көвүдөр. Чонун хережел-бараннарын бугурури ыкка көвүдөр. 1967 чылдын-га дөңсөөгө чык улуттукчуң продукциязын бугурури үндү-рери 8 хуу, аш-хемчиги — 6,9 хуу, эт болгаш сүтүү — 6,8 хуу немей эер.

Планнашкының болгаш экономиктиг идиг бериншкни-ниң чаа системалык бугу-рулгелерин шийткелер тала-зы-биле 1968 чылда улут ажал чурттуңган. Амгы үеде РСФСР-ниң Министрлер Чө-вүлелиңе чыгырткан 11 муң үлөтүр бугурулгелери чаа ба-дылаан ажаллап, улуттук продукциязын 73 хуузуң аларда бугурури турар. План-нашкының болгаш эконо-миктиг идиг бериншкни чаа методтарыңе улуттукчу шийткелени улуттукчуң продукциязын бугурури үндү-рери 8 хуу, аш-хемчиги — 6,9 хуу, эт болгаш сүтүү — 6,8 хуу немей эер.

Эдөөн хой районнарда агаар-бойдустан байдалары нарын болган турбже. Россия Федерациязының колхозтары-ның болгаш совхозтарының ажал-ишчилери бо чылын кө-дээ ажал-агий бугурулузун хөгжүдериңе улут чедиш-киннерин чедиң алган. 1968 чылда тарааның нинти чымы-лазы 108 миллион тонна, а куруениң сазын алганы — 46,7 миллион тонна ажал бол-ган. Мында хой тарааны рес-публикага бир-ле дугаарыңа бугурури болгаш белеткээ. Бир эвес мурнулагы чылар-ла он-не дугурури болган 1966 чылда республикага ге-ктардан-на ортумаа-биле 13,1 центнер тарааны бастырып алган болза, бо чылын дугу-реттардан-на 14,7 центнер чедиң беден. Мал ажалының продукциязын бугурури база өскөн.

Республиканың тулугула-ры 1968 чылда 30 миллиард чыгам рубль өртөк-үелдиг кол фондурларын ажаллап киирер. 1968 чылда Крас-ноярск ГЭС-ке үшкү болгаш дөрткү турбиналарын, Че-лябинскиниң металлургия за-волула «250» дээр биче сарттуг станы болгаш өскө-дээ хой-хөй объектилерин ажаллап киирилээр.

СЭКП ТК-ның сентябрь (1967 чыл) Пленумунун до-ктамында дүштүр чонун амырал деннелин улам мыйа

бедир талазы-биле улут хем-чеглери республикага ботта-дырып чуртукан. 1967 чыл-дын-га дөңсөөгө РСФСР-ге ажал-ишчилерин болгаш ал-бан-аагыларын айза орту-мак ажал төлөвири 7,6 хуу беден. Ол үениң дугуру-ла колхозчуларын күш-ажыл төлөвири 7 хуу өскөн. Беш чылын үш чылын дур-гузуңда РСФСР-ниң деви-скариңе 170 миллион ажал дөңсөөн метр шөлүт чуртталга бажыңарын ту-ткан. Ол чыларын дугуру-ла 19 миллион чыгам киж-и боттарын чуртталга бай-даларын ажаллап.

1969 чылда Күрүне пла-нының кол сорулгаларын тоза-ртайлап көргүсүлгө, план-

ның төлөвилеи улуттук бол-гаш көдээ ажал-агий бугу-рулузун улам мыйа өстү-рүр, улустуң чаагай байдалын улам бедирер, Федерация-ның чөөн талакы районнарын мурнады хөгжүдериң көрүп ту-рар деп, илеткелчи демгел-лери СЭКП ТК-ның октябрь (1968 чыл) Пленумунун до-ктамында дүштүр көдээ ажал-агий бугурулузун хөгжү-дериң темпелерин улам мыйа дүргөдери даш көдээ ажал-агийның хережелдерин улам долу хандырыңа эргежок чугула хөргөйлериң болгаш материал-техниктиг курлавыр-ларын көргөн.

1968 чылдын-га дөңсөө-гө РСФСР-ниң деви-скариңе улуттук хөгжүдериңиң темпел-лери 7,2 хуу эер ужурут.

Бедир чылын республикага 441 миллиард киловатт-шак электроэнергияны ажаллап үндүргөн турар ужурут, ол дөңсөө 1968 чылда ажаллап үндүрериң барык 7 хуу ажары ол. Европага эң улут-ларың бирээзи — Казакста-н ГРЭС-тин тууу доостур (оң күчүзү 2,4 миллион киловатт чедер). Костроманың, Карма-новскиниң, Новочеркасскың болгаш одалга-биле ажаллаар өскө-дээ электростанцияларын тус бурууңа-ле 300-300 муң киловатт күчүзү чаа чеди блоктарын ажалла-дыр киирер. Красноярскиниң болгаш Саровниң электростанцияларыңа чаа агрегат-тарыңа база ажаллап киирер алаар.

Нефть тымыжы 264 мил-лион тонна чедириң, газы — (Төмүзү 2-ги артында).

КЕЛИР ҮЕЖЕ БУРУНГААР-ЛА, РОССИЯ!

1969 чылда РСФСР-ниң улус ажал-агийның хөгжүдериңиң Күрүне планының дугайында РСФСР-ниң Министрлер Чөвү-лелиниң Даргазының оралакчысы, РСФСР-ниң Курпланының даргазы депутат К. М. Герасимовтуң илеткелчи соода 1969 чылда РСФСР-ниң Күрүне бөдөлдөниң дугайында болгаш 1967 чылда РСФСР-ниң Күрүне бөдөлдөниң күсүлдэниң дугайында РСФСР-ниң сш министери депу-тат И. И. ФАДЕЕВ илеткел кылган.

1969 чылда РСФСР-ниң улус ажал-агийның хөгжүдериңиң Күрүне планының болгаш РСФСР-ниң Күрүне бөдөлдөниң дугайында РСФСР-ниң Дээди Совединиң план-бюджет болгаш ажаллар комиссия-ларының эдиринти илеткелчи План-бюджет комиссиязының даргазы депутат И. Е. Ни-менко кылган.

Оң кылганда 1969 чылда Россия Фе-дерациязының улус ажал-агий планының болгаш бөдөлдөниң төлөвилелерин чута-лажып көрүп агаар.

Москва Совединиң күсүмунун дарга-зының бирги оралакчысы депутат Н. Е. Пашино савал берген.

1969 чылда Москваның улус ажал-агийның хөгжүдериңиң план төлөвилелин сессияга ол дымнаткан. Найсызалдын ту-луңа болгаш чаартылганыңа улут ки-чегейни улаңдырар. Чуртталга бажы-нарының 80 чыгам хузуң ам улуттук бөдөлдөң бүрүн чып элээр, конст-рукциялар-биле тууду турар дээрин оратор чутаалаан. 9, 12, 16 болгаш оң хой кат бажынарын чып элээр тулар завод

бугурулузун шийгээдиң алган.

Магадан областың ажал-ишчилери ком-мунизмин материал-техниктиг базазын тургузарыңа боттарын үлүү кирип турар деп, СЭКП-ниң Магадан обкомунун бирги секретары депутат С. А. Майду-ров чутаалаан. Бо областы — республика-а ажал-ишчилери боттарын. Областын тур-густуңган хууңуң бээр 15 чылы чөөткө чаа болган. Сөөгү чыларын дугурула магалың таскылар алын, олово, вольтер тымын эдөөн көвүдөр.

Ажылч чоннар депутаттарының Лени-град хоорай Совединиң күсүмунун дар-газының бирги оралакчысы депутат Г. В. Ночкин, СЭКП-ниң Пенза обкомунун ийги секретары депутат Г. В. Мясников, Ке-мерово областың «Кировоуголь» трезиниң № 3 шахтазының бригадир депу-тат Н. Г. Кочетков, ажылч чоннар депу-таттарының Псков областы Совединиң күсү-мунун даргазы депутат Е. А. Осипчук, Иваново областың «Красная талка» аргы фабриказының аргычы депу-тат З. Н. Башманова, РСФСР-ниң катык камгал-ды министери депутат В. В. Трофимов, РСФСР-ниң көдээ ажал-агий министери депутат Л. Я. Флорентьев олар илеткелер тала-зы-биле савал берген.

Депутаттар курлавырларын ажыктыг кылдыр ажаллаарыңе улаңдырган савал-дарын кирип, 1969 чылда РСФСР-ниң улус ажал-агийның хөгжүдериңиң Күрүне планының болгаш бөдөлдөниң төлөвилел-лериң ботталарын савалаан.

Дүүн сессия ажылын үргүдүлгө.

Кыш бодунун ээлчээде тургунан. Декабрь ажыңааш соогу-биле, туман-хырамы-биле эгелдеш. Борбак-Арыг суур-ну эдээ ужуңа, үлөү хөргөш, шөбүлү-чүзү улаң бажыңар, көстүр турар. «Болыш» колхозтун төлө-лөү оң. Ийла кымын соода боттар мототар даажы, ки-жидерин мот шийкериң хөдүс үзүлгөс.

Келер чылын чыкы тармагыңа чедишкениң белет-келиң чып тугула чүзү эки шынарлыг үренини уруу шыңаары болур. Тон шаңда чурт турар урезин ары-лаашкының талазы-биле ажал-хөргөш соңуруңа көр дөш, алаа чедер берин.

Урезин тарааларын мыйа-мыйа оваландыр төккүл каан. Оларын чымында тараа арылгаш машиналар үзүлгө чөд дүринеңиң турар. Ийла ажаллап турар кижилер-де хой болду. Чамдыктары тарааны арылгаш машиналар-биле элкен, өскөлери арылгаштың урезиниң скардеч урган, үшкүлери ботун атылаан турар.

Дөңсөөр өрөдө Иван Ковей дептерин ажал алган, сажы-мыч хал олуру. Хүн дугурула чөдө кире-урезин арылгаш-тыңаңа, ам чеген арылгаштар урбига хал турар.

— Чөдө тонна урезин арылгаштар? — деп, скард эргел-чиз Ковейден соңуруңаң.

— Колхоз 180 тонна кымыл-тасы урезинге белеткеп ары-лаар турган чүс — деп, ол хараалады. — Ам 236 тоннаны арылган, азы хөргөш кырыла 56 тонна ажа берген. Ол ми-кап 16 тонна чинг-тарааны арылгаш турган, бөгүнче чед-дир 30 тоннаны арылган урган. Мыйчанга кымыл-тас бол-ган чинг-тараа урезини чажарыңа белен. Чүгээ хоранла-ры артың.

Ол аразында алаа ийп күдөр эр кирип кездеш. Скард эргелчиз оларга айткан, чутаалады он.

— Кончуг начыңарың бо-ла болгай. Тараа арылгаш ха-мык техниканың бажың билги турар эрар бо-дур. Олар-ның-биле чутаалажың көрөм, харын.

Бистин республикада Эки шынарлыг урезин дээш

«МУРНАКЧЫНЫҢ» тараа-жылары бо чылдың агаар-бойдустан тараамаа «ок» байдаларын тураа-да, багай эвес дүштүгү өстүрүп, тараа култууларының ге-ктар бу-рунунда ортумаа-биле 8,9 центнериң ап, күрүнеге 30 тонна тараа дүжаар планын 300 тонна кылдыр, 10 катан ажыр күсүткен. Бо болза, эртен чылын часка белеткел ажылдарын эки чуртуканы-ның түнелди-дир.

Колхозтук механизаторла-рының часка баш удур белет-кеңириңиң чыгыр болу берген. Күсүк ажылдар доостуру би-лек-де үе эрттирбей, бажың савырыңаң, ажаллап киир-терлер. Бо чылын база-ла ми-лык болган. Ол дугайын ми-лык савыр тодаргай херетиң деп турар.

Келер чылга хөргөзөр 70 тонна кымыл-тас, 50 тонна ар-бай, 1400 тонна сүдү урезини бүрүн арылгаштың болгаш шыңагыттыңан. Бо ажалга Ириг Санж-Мадыр, Хому-ку Тараачы, Мадыр-оол олар илеткелчи киришкен.

Шолдере 500 тонна өдөк төгөр турган, 650 тонна кыл-дыр күсүткен. Өдөк сөөтү-гөниң трактористер Х. Балы-байыр, К. Олоол олар хуң нормазын 120 хуу чедир кү-сүдип келгенер.

Механизаторларын болгаш ховууларын нинти хура-зынга СЭКП ТК-ның ок-тябрь Пленумунун доктамын талкажып көргөн, техника сөөтүгөниң январь 1-де до-оар деп шийткүүлгөн. Ме-ханизаторлар чаа бедеткен ху-дээлелери алган.

С. ХИРЛИГ-ООЛ.
Бай-Тайга район.

Чыскы Белек Келдер

Олары Ховалыг Енаак биле Монгуш Александр болду. Кайың-даа мотористтер турар. Тараа арылгаш техниканың ууктелишкени чок, эки шынарлыг ажаллаарын олар хан-дырып турар.

— Шаңда тараа арылгаш кымын машиналар барма? — деп, мотористтер айттырың.

— Мында «ОС-45» дөң-3, «ОБ-20» дөң 2 машиналар бар-деп, Ховалыг Енаак хараалады. — Олар-биле урезин тараа-ны арылгаштың турар — бис. Машиналарын урезиникиниң, алаа тургунар чөдү болбай турар. Бис айкалы үргүчү хайлаары, эдир тармактыңың турар хуус бис.

— Тараа арылгашкымында чөдө колхозчулар ажаллап турарың? — деп, оон айттырың.

— Шаңда тараа арылгашкымы хууңуңе 15-20 киж-и до-ктамың көзүп турар. Киж-и күжү четчир. Уластуң ажаллап турарың даа кымын. Киж-и буруу-ле урезиниң эки эки шы-нарлыг кылдыр арылгаштын оралдажар. Ынчанмаа арга-жык. Чүгө дөңсөө келер чылдың дүштүгүң салым-хууу урезиниң кайы кире эки шынарлыг кылдыр арылгаштың-ганыңаңа хамаларың болган.

Урезин арылгашкымында турар колхозчулар комсо-молчу Куулар Бала, колхозчулар Монгуш Борбанай, Мон-гуш Чигден олар хуң нормазын доктамаал ажыр күсүдип, мурнакчылар болуп турар.

Урезин арылгашкымында декабрың артык хууңиңе 14 тонна сузыны, 22 тонна арбайын арылгаш, урезин ары-лаарын чаа чыл бетинде дооар деп шийткүүлгөн алганар.

К. СҮТТҮГ-ООЛ.
Чөөн-Хемчик район.

Ийи катап ажырган

Чөөн-Хемчик районун «Болыш» колхозтун ме-ханизаторлары беш чылдың дөрткү чылын чыкы тар-магыңа чедишкениң чө-рулары-биле септелде 4 эве-нону бижыткан.

Септекилер аразында кал-барган социалист чарыны коммунист Монгуш Доос-Кара-ның аэнозу шыларгап, тилекчилер болуп турар.

Көдө механизаторлар дөрт-кү кварталда 8 тракторист сеп-тээр турган, 18-тин септеп, бот-тарының алган хуулааларын 2 ажал катан ажыр күсүткен. Септекилер 18 сепкеми, 19 андамын эки шынарлыг сеп-теп, 120 кымын 85-ин хол-дан үндүр септеп.

М. БАРЫМДАП.

Чыл планын куусединкен

Коммунал ажал-агий министрство-вун автотранспорт бугурулузунун кол-лектив беш чыл планын хуусаа бетинде күсүткел. В. И. Ленинниң төртүтүгөни-ниң 100 чыл болганында төлөгөй ужу-ражы даш социалист чарыкка кирип-кеш, бугурулузун кол көргүзүлгөниң чыл планын декабрь 12-де күсүткен.

Мында чолаачылар туук сөөртүлгөниң планын 115,3 хуу, тонна-километр тала-зы-биле 104,2 хуу күсүткен.

Эртен 11 айлар иштинде пландан ажыр 45 муң 300 рубльдин орулгазын кирип алган. Чөдөр муң дитр бажыны чылда камкап аларын хуулааң турган, 26 муң 500 литрин камкап алган. Оң авто-дугуларын камкаар дөңн 14 кылдыр күсүткен.

Коммунал ажал-агий министрство-вун автотранспорт бугурулузун беш чыл планын 4 бүдүн чартык чыл иштинде кү-сүдир дөң хуулааңыңа эе болур дөңн улам күжүңиңиңиң ажаллап турар.

Аңчыларның чедишкени

Кымыл хоорай Совединиң «Тере-Хал» колхозунун аңчы-лары аңым-тышын талаа-мын чыл планын кууседир биле шудуру ажаллап турар. Колхозка бо чылын 300 киж-и келген бедеткел чөргөңе ду-

жаар деп ооналы турган. Аңчылар чогуру өйдө эл-танып үнүп, кымын ажал-даанын түнелди о план куусеттиңе болган оң кы-рынга 150 кишин келди ду-жаар кылдыр планын немей

бөдөр дөңсөө, ол база күсүт-түгөн. Ынчанга колхозтун аңчылары бедеткел чөргөңе 450 киж-и келди дүжааң азы план 150 хуу күсүттиңе.

Колхозтун мурнакчы аңчы-лары бар, олар бо-дур: С. Да-ваа 16 киж, 210 дини дүжаа-тан, Ш. Серен, Л. Доржу олар-ның көргүзүү база бедик. Хө-рөжөөн аңчы Ч. Кол 6 киши бедеткел чөргөңе кириң.

Аңаары-биле 128 кижин 28 аэно кылдыр үсөөн турган болган автотурлар аэно са-нында бар. Төдөн туртка олукту улам-на хой-биле бе-рип турган, беш чылдың үш-кү чымыла алыңаңа сопи-алист хуулааларын чүгө доодур эвес, харын ажыр кү-сүдир сорулгазың колхозчулар ажаллап турар.

Тудуун дооскон

Улут-Хем районда «Улут-Хал» колхозтун Хайыркин салбырында 50 уруглар турар ас-кап бажынының тууу доогулаан. Алаа колхозчула-ла малчынарын уругларын чал, кыл чокка тургузар деп ту-рар. Ам ук ас-кап ажал-а-жалчыларын четчелен турар.

Шынныг херек тиилээр

Совет кижилер Мурнуу Вьетнамын хос-таарың национал фронтунун тур-густуңаңың сес чыл оң депшиңгелгир бу-дур киж-и төрөгөтөң-биле кады декабрь 19-та дөңсөөлгөн.

«Правда» солуунун парлаада чөриниң култура бажыңа Москва хой-ни-тиниң төлөкчелериниң тураскаалды ол хууңу уткан хуула болган.

Хуураалы президиумунда СЭКП ТК-ның Полтбюро кеңигүүн, СЭКП ТК-ның се-кретары М. А. Сузов, СЭКП ТК-ның се-

кретары Б. Н. Пономарев, Москваның партия болгаш совет организациялары-ның удуртукчулары база Мурнуу Вьет-намын хос-таарың национал фронтун-нун Совет Эмгекчиле доктамаал төлө чөриниң удуртукчуу Дуан Кунг Минь, ВЛР-ниң Совет Эмгекчиле херектериниң тур бугурулгелер төлө Ле Чанг, өскө-дээ ышкан ажалчылар келген.

Хуураалы СЭКП-ниң Москва хоорай ком-мунисттиң секретары Р. Ф. Дементьев ажыткан.

ЧЕР-БИСТИН КОЛ БАЙЛААВЫС

ИЗНГ ЧҮҮЛДҮГЗҮНҮҮШКҮН

ССРО-ниң Дээди Совединиң бешки сес-сиясында хоойдуудун бадылаан «ССР Эмгекчилер болгаш эмгекчилер рес-публикаларын чер хоойдуунун үндөни-ярыңе» хамалаштың Барыш-Хемчиги-ниң «Барыш» соахота парток секретары ш Ч. С. Чылаа-оол-биле бистин корреспон-дентис бөсөдө кылган.

Чер хоойдуунун үндөниңиң ел-лериң соахотун ажал-ишчилер канчаар көрүп турарың, Чимет Серенович?

— Ук материаллар парлаан солунлар келген дөдөң-на биске чүгээ көвүдөп эгел-дөө. Тараа-жылар-да, малчынар-даа бот-боттарының аразында ботталарын сол-чун, оңу келген айттырың чааа кон-чуг-ла шын шийткүүлгөн-дир, чер ажал-лазыңа хөргөстөрүн, бугулааңының өт-көңө шын-дир» дэиниң турдулар.

Чер хоойдуунун үндөниңиң-биле хол-баштыр бистин ажал-агында чер ажал-ламын байдалын партокка база сайга-рып көрдүсүң. Бис чери шынап-ла тер-гип багай ажаллап келген бис. Барык шөдүң сугтарыңа-биле хандырттыңа

чогуур деви-скариңиң 60 хууу бистин болгай. Ынчаага сугтарыңа шын эвес чөдүлүп, агротехниктиг чуртунарың кар-жымы-биле хажыдып келгениңиң суг-гатың-даа, сугтат чөд-да шөдөрлөң ап турар дүжүдүүсте мырыңай ылгаа чок-гектардан түлө 4,3-4,4 центнер болур турду. Оон мыйа хөдөрлүңн хата, сугта урелер чогууңа удур демисел бисте кон-чуг болмак.

— Чер ажаллаңың экиңдир талазы-биле сизлерниң чооку сорулгаларың кан-дым, эш секретарь?

— Чаа хоойдуу хамалаштың кол бай-лак — черни ажаллаарың экиңдир тала-зы-биле мыйдыг үш улаңымыкының хөмчөгелери ботталдыр болуп турар бис: 150 га черин харагаңың сөгөр, 400 га чериң дажын арылгаш, сугтарыңа эртемге үндөйлөп чөдүлүр.

Бо ажаллаарың бүрүн-биле харымылаа чогуур бот-оругла-чарыдалың механиз-маттыңаңа тускай аэнону тургузар бис, ону соахотун гидротехникти Монгуш Шо-мукай удуртук.

П. ФЕДОТОВТУҢ фотоу.
СЭТА-ның фотохроникасы.

1969 чалда Россия Федерация-
нын хамтын улус ахьм-аг-
тын хөгжүүлэйн планын
дэвлэл СЭКУ-ны ХХН
дэвлэйн ндн удурга
нал-экономикт соруу-
гын шийтгэлэрын кэрү
рн болтм улус ахьм-
агтын бүгү амьдралы-
н ам ндү кэрүлүшкүгүнч
дү республиканын ажлчт
днанырын чагтай байлалы
сидхидериче углан дн
М. Герасимов түнделнлэ
угаалзла. Ол планын күсү-
рн дэш демисшилзлэн,
Россия Федерация-
нын чонныр Владимир
льч Ленинск төртүгүнч
ндн бэр чүс чд болуу-
рн Коммунист партия-
н түргүлүшкүгүнч чал-чд
шынкннр-биле угурзай-

ардында

кыны чыга көздө район-
тарында даа хоорайлары, дай-
ны хаара туткан. Америка
доттышын Штаттарынд кай-
ны келген мери ботан
ны-биле мындг муган бай-
кан. Сайгон ооу-турмуш
чырыктын, өзү тусай-
дыны хемчөөлө четкен.
кышкын Национал фронтун
даа Муруну Вьетнамын
бейтанын бейтанын туруп
Вьетнамын 14 жылы туруп
аллан акыча хосталган де-
ган турар. Мына социал-
болгаш политиктингу узгу
ны ботандыган турар, а
а ба бейт ботандыган.
ны кылы турар кижилерге
чандын берген. Эге-чыгар-
чанды 40 аягы муруну
даа ажалдан турар. Чоок-
ашкынын комитеттерине
да Национал фронтунгу
административ улам бажылган,
е инитив-биле, малакты
амыны патриотку күнтери
йи чепи алган, ВДР-ге
омбалааткыны сопедары

тузунуң киржигеени биле
алаажыныкчыларың чурда-
дежирү чедип алдыңаң.
м удуствү баулуз толзөлең-
ционал фронт боднуң чур-
тисин тодарайр эргени ча-
накшыдыг бүгү кижилер
амчы хостарының Нацпо-
нус сее чыл оон вьетнам
лабас эп-сеткип каттышпа-
йаалыча демлеген турар.
оночолдэм тайбыңга мина-
ри Вьетнам таалин биле
хуопсулгаатиниң човулс
керекти. 1969 чылда Вьетнамда
ру дэши, вьетнам улуска ха-
рукту болган тайбыңдын
м делегей мобилизациялы-
ндыр чарлаар деп човулс
рган. Муруну Вьетнамны
ационал фронтузуңу оң
чи турары хостаашкынны
илеге-биле туолуңга чедер-
ок.

В. ХАРЬКОВ,
А-ның тайлыбырлакчызы.

ПАШТЫКЫДА

ЧАА

ЧУҮЛДЕР

[illegible]

(Тончүзү. Эгези 3-кү арында).

ганизацияларын элээн кәш ате-
тилерин илереткен. Даштыкы дин-
ломатиянын шпиончу, идеологтук

тун бот-серемчилдиге чоруюуну тунгелдиге импералисттик разведканын эине кайжар арга-методтук чымыншикчиери бустун дүшкөн.

Совет курулушун айыл чок чоруюуну органдары чогуун дегкин-кезинге даанын, чок-биле бжыжы зарылдаанын тузун, боттарынын аздарды чекити чачкыларын быжылган туурар. Чекпчи органдары алыз-бурч чометчилери азыгалан, политика талази-биле тпиз эзе чорукту кылган чамдык кижилерге чамашааршты кижиндилге азылы

Чоругуд, аларны пинын орукче кыял, коммуналм тургузучуларынын одуруучте хаара тудун турар.

Күрүленип айымм чок чоругуунд, органыларинин аямыдакчыллары боттарынын хүндүгүд болгаш бедик харыскалгагыз херезе партианн болгаш болгаш солюну муруниунд төлөшип-биле күсүүсүд, коммуналмнн тургузаринин херезинте үлүг-хуузуун киирерлер.

Т. СТАЛ-ООД,
Тыва АССР-нин Министрлер Чо-
вүүленигин чалында Күрүленип
айымм чок чоругуунд комитети-

СПОРТ

онун тургузарын райкүөсүм
хотта азыр үч келген.
Самагалдаа — стадион
чаартыды, чер-черде спортт
шөлдөрү экиндери, дөңөрү
чугула сорулга болур жүжү-
рү.

Каток кылмын атыр дөш
үш-дөрт чык улаштыр чада-
жып келген чорукту төтөн-
чиг деп санаваз аржакж.
«Прокат пункту», хаак ба-
азы кылмын ар-дыр» деп чу-
гаалар турза-да, бүткөн аялч
чок. Ошн түркүк, спорт ча-
да кылмыш кыш чык
улаштыр аялчалар кабылде
бизин чок, чер кезин чорун
келген, а чыйын айна үлү-
рүп берген баяжыны септе-
ге-тузуду организацианы аи-
дада септештишан.

Спорт херседерди, хеп че-
диптеш. Мапса кол-ла бурру-
ну райно баштаар черинге
ошар аяар.

Чайныс чөвчүлө күтүлгүлүгү, спорт чөвчүлө бизе кай-по дугурикуп тургаш, спортту хепти саларын чүрүмчүсө чөтүмчүлүк деп конференция санаал.

Конференция району күш-күштүлүк болгаш спорт айма-лым улам массалык болдур-рынче утулган доттуз хей-чегелерин айткан болтук хей-хүлөп алган.

А. ДЕМБРЕЛЬ.
"Шиняны" корр.

★

ге чедир өвөш кээп турар. Школаардын хой кезинде спорт шөлдери, задал чор.

Бо бүгү хейчегелерне спортту-массалык чөтүлдерине бола-шш школазартга күш-күштү-лүк кичээлдери арт-күштүлүк шалтык таварыштыгыр кел-ген.

Спорт болгаш күш-күштүлүк аймакчарты болгаш бүгү со-вет диктедерне коммунисти-каута кичээлдерине чүтү-рольдү ойнаар дээрэн СЖКН ТК-ны апрель Пленуму (1968 ч.) опазалан айткан.

Борта үдөкчүлүк, райончул партия, совет ортанизация-ры В. И. Ленинилд тортут-генялал деп 100 чыл ойна-укуштур спорт болгаш күш-күштүлүк аймакчыл чөтүлдерин-чи - таласы биле тодарай хейчегелерин аймакчал кыл-гаш, ошу аймагшартан эгеден аммыдарла боттандырыла

Ак-Довурак хоорайда бөдүүн хөвчир-бид тутанк стадион бо үеге чедир чок. Райкүүском бо дугайида хой шиктипр-лерин хүдэл ан келген, ха-мааржыр органиаациялар күү-ге чедир эвээш кээп тура-Школаларын хой кезинде спорт шалдир, залдар чок.

Бо бүгү четиестер спорттук массалыг хойжүдеринге бо-гшиш школазарга күш-кууль-

Т. ТАЛГАНЧИК,
«Шынның» корр.

Редактор К. К. КУДАЖИ.

КИНО

ДЕКАБРЬ 20-ДЕ

«НАЙЫРАЛ» «Чанмы»

уругу» 10, 2. «Грек Зорба» 12,
4, 5,55, 7,50, 9,45 шақтарда.

«ЕНИСЕЯ»: Киночурук 40.
«Чаа Орасаның толү» 11.15.
1,40, «Эртеңги кыңгалар» 3,30.
5,20, 7,10, 9 шақтарда.

«КАА-ХЕМ»: «Кортка» 2,30,
«Шантекларинца» кадынны
4,30, 6,30, 8,30 шақтарда.

«ВОСТОК»: «Балеттин сыз-
лызы» 2.40, «19 харлымыда»
4.20, 6.20, 8.20 шактарда.

Солун неделяда
алды катап үнөр

Тыя АХР-ийн Министрлер Чөвүлелиний чанында паралаа эргелелиний типографказы (Бызыл Шетинкиев — Коваченко күүмүрүт. 1)

TC-01027